

TALIM PLATFTORMALARI ASOSIDA TALABALARNI METODIK SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH

G'aybullayeva Parirux Zoydullojon qizi

*Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti
Pedagogika yonalishi magistratura talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim platformalari asosida talabalarning metodik savodxonligini rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar, masofaviy ta'lim tizimlari hamda interaktiv platformalarning o'quv jarayonidagi o'rni yoritilib, ularning metodik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ko'rib chiqiladi. Shuningdek, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams va boshqa platformalarning imkoniyatlari hamda ulardan samarali foydalanish usullari bayon etiladi.*

Kalit so'zlar: *metodik savodxonlik, ta'lim platformalari, raqamli ta'lim, masofaviy ta'lim, interaktiv metodlar, pedagogik texnologiyalar, elektron ta'lim.*

KIRISH

Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, raqamli ta'lim platformalarining keng qo'llanilishi o'quv jarayonining sifatini oshirish, ta'limni individuallashtirish hamda talabalar bilimni samarali nazorat qilish imkonini bermoqda. Zamonaviy oliy ta'lim tizimida talabalar nafaqat nazariy bilimlarga ega bo'lishi, balki mustaqil ishlash, axborotni tahlil qilish, pedagogik texnologiyalardan foydalanish va metodik yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalarini ham egallashi zarur hisoblanadi.

Metodik savodxonlik talabani ta'lim jarayonini tashkil etish, o'qitish usullarini tanlash, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash va axborot resurslaridan samarali foydalanish qobiliyatini ifodalaydi. Shu sababli, ta'lim platformalaridan foydalanish metodik savodxonlikni rivojlantirishning muhim vositalaridan biri sifatida qaralmoqda.

Hozirgi davrda Moodle, Google Classroom, Canvas, Microsoft Teams, Zoom kabi platformalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ushbu platformalar orqali elektron darslar tashkil etish, topshiriqlar berish, testlar o'tkazish, videodarslar joylashtirish va talabalar faoliyatini monitoring qilish imkoniyatlari yaratilgan. Natijada talabalarda mustaqil ta'lim olish, raqamli texnologiyalar bilan ishlash hamda metodik fikrlash ko'nikmalari shakllanmoqda.

Metodik savodxonlik - bu talabani o'quv jarayonini samarali tashkil etish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash, o'quv materiallarini tahlil qilish va ta'lim metodlarini amaliyotda qo'llay olish kompetensiyasidir. Metodik savodxonlikka

ega bo'lgan talaba o'quv jarayonida faol ishtirok etadi, mustaqil fikrlaydi va innovatsion yondashuvlardan foydalana oladi.

Bugungi globallashtirish jarayonida ta'lim sifatini oshirish uchun metodik savodxonlik muhim omil hisoblanadi. Chunki zamonaviy mutaxassis faqat nazariy bilim bilan cheklanib qolmasdan, axborotni izlash, qayta ishlash va amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalariga ham ega bo'lishi kerak. Shu jihatdan ta'lim platformalari metodik savodxonlikni rivojlantirish uchun qulay muhit yaratadi.

Ta'lim platformalari o'quv jarayonini raqamlashtirish va interaktiv shaklda tashkil etish imkonini beradi. Ularning asosiy afzalligi - ta'lim jarayonining moslashuvchanligi, tezkorligi va samaradorligidir. Masalan, Moodle platformasi orqali o'qituvchi elektron kurslar yaratishi, videodarslar joylashtirishi, testlar va topshiriqlar tayyorlashi mumkin. Talabalar esa ushbu resurslardan istalgan vaqtda foydalanib, mustaqil ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning metodik va raqamli kompetensiyalarini rivojlantiradi.

Google Classroom platformasi esa topshiriqlarni tezkor yuborish, baholash va fikr-mulohaza almashish imkonini beradi. Talabalar platforma orqali elektron hujjatlar bilan ishlashni, taqdimot tayyorlashni hamda onlayn hamkorlik qilishni o'rganadi. Microsoft Teams va Zoom kabi platformalar videokonferensiyalar tashkil etish, virtual seminar va amaliy mashg'ulotlar o'tkazish imkonini yaratadi. Bu esa talabalar kommunikativ kompetensiyasini va metodik fikrlashini rivojlantiradi. Ta'lim platformalaridan foydalanish bir qator pedagogik va metodik afzalliklarni ta'minlaydi:

1. Mustaqil ta'lim imkoniyatining kengayishi. Talabalar dars materiallarini mustaqil o'rganish, qayta ko'rib chiqish va o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladi.
2. Interaktiv ta'lim muhiti yaratilishi. Forumlar, testlar, videodarslar va virtual laboratoriyalar orqali ta'lim jarayoni yanada qiziqarli tashkil etiladi.
3. Vaqt va masofa cheklovlarining kamayishi. Talabalar istalgan joydan turib ta'lim resurslaridan foydalanishi mumkin.
4. Nazorat va monitoringning samaradorligi. Platformalar orqali talabalar faolligini kuzatish, topshiriqlarni baholash va natijalarni tahlil qilish imkoniyati yaratiladi.
5. Raqamli kompetensiyalarning shakllanishi. Elektron resurslar bilan ishlash talabalarning axborot texnologiyalaridan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Zamonaviy ta'lim platformalari asosida quyidagi innovatsion metodlardan foydalanish samarali hisoblanadi: blended learning (aralash ta'lim); flipped classroom (teskari sinf); gamification (o'yinlashtirish); loyiha asosida o'qitish; kollaborativ ta'lim.

Mazkur metodlar talabalarni mustaqil fikrlashga, ijodiy yondashishga va amaliy muammolarni hal qilishga o'rgatadi. Ayniqsa, gamification elementlari qo'llanilganda talabalar darslarga faolroq qatnashadi va o'zlashtirish darajasi ortadi.

Ta'lim platformalarining keng imkoniyatlariga qaramasdan, ayrim muammolar ham mavjud: internet tezligining pastligi; texnik vositalarning yetarli emasligi; ayrim pedagoglarning raqamli kompetensiyasi sustligi; talabalar tomonidan platformalardan noto'g'ri foydalanish holatlari. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun ta'lim muassasalarida raqamli infratuzilmani rivojlantirish, pedagoglarning AKT bo'yicha malakasini oshirish va talabalar uchun metodik treninglar tashkil etish zarur.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim platformalari talabalar metodik savodxonligini rivojlantirishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Ular o'quv jarayonining samaradorligini oshirish, mustaqil ta'limni tashkil etish va interaktiv metodlarni qo'llash imkonini beradi. Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams va boshqa platformalar orqali talabalarda raqamli kompetensiyalar, metodik fikrlash hamda innovatsion yondashuvlar shakllanadi. Shuningdek, ta'lim platformalari pedagog va talaba o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi, o'quv materiallariga tezkor kirishni ta'minlaydi hamda zamonaviy ta'lim talabalariga mos mutaxassislarini tayyorlashga xizmat qiladi. Kelgusida ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni yanada keng joriy etish metodik savodxonlikni rivojlantirishning asosiy omillaridan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. Muslimov N.A. Pedagogik kompetentlik va kasbiy mahorat asoslari. – Toshkent: Fan, 2015.
3. Ishmuhamedov R., Yo'ldoshev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2017.
4. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent, 2012.
5. Bates A.W. Teaching in a Digital Age. – Vancouver, 2019.
6. Anderson T. The Theory and Practice of Online Learning. – Canada, 2017.
7. Moodle rasmiy platformasi materiallari.
8. Google Classroom va Microsoft Teams bo'yicha metodik qo'llanmalar.